У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-5740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 170. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ВЕРЕСНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 15, 1971 No. 170. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 14-го вересня 1971

В АМЕРИЦІ

У ЗСА ДЕДАЛІ БІЛЬШЕ ЗРОСТАЄ ОПЛАТА за медичне обслуговування. Кошти за звичайний огляд стану здоров'я зросли за декаду з яких 35 долярів до понад 65 долярів. Одночасно, більшість американців домагаються покращання й удосконалення медичної обслуги, без огляду на кошти. Таким чином країна стає перед великою проблемою: як налагодити найкращу медичну обслугу населення і, одночасно, не дійти до банкрутства?

СКОРОЧЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ на 10 відсотків не заторкне взагалі таких країн, як Тайланд, Камбоджа, Ляос і Південний В'єтнам. Ці країни й надалі діставатимуть повну економічну допомогу.

ПРЕЗИДЕНТСЬКА КОМІСІЯ В СПРАВАХ КОШТІВ ПРОЖИТТЯ має опрацювати новий плян боротьби проти інфляції та зростання дорожнечі й передати його найдалі до кінця цього місяця на розгляд федеральному Урядові. Як повідомив секретар скарбу Джон Конналлі, який є і головою Комісії в справах коштів прожиття, президент Р. Ніксон візьме до уваги всі рекомендації і суґестії та зробить відповідні рішення в середині жовтня. Президент не схильний далі „заморожувати" ціни і платні.

АҐЕНЦІЯ ОХОРОНИ ПРИРОДИ РОЗІСЛАЛА з Вашингтону до 10 000 різних підприємств анкету - запитник, в якій прохається подати відомості, які речовини чи відпадки продукції викидають ті фірми у воду? В анкеті підкреслено, що відповіді мають добровільний характер, не примусовий. Відомо, що ті десять тисяч найбільших підприємств і корпорацій використовують для своїх потреб приблизно 90% водних запасів ЗСА.

ДЕПАРТАМЕНТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОВІДОМИВ, що цього року в ЗСА очікується надзвичайно великий урожай зернових культур. Вже тепер ціни на деякі харчові продукти починають знижуватись, особливо на зерно, що викликає невдоволення у фармерів. Збоку Уряду нині плянується вжити заходів для зменшення кількости посівів, щоб таким чином штучно знизити врожай у наступному році.

З ПОНЕДІЛКА 13-ГО ВЕРЕСНЯ РОЗПОЧАЛОСЬ навчання в публічних школах Ню Йорку. Нюйоркська преса констатує, що в тих школах збільшилася кількість учнів, але зменшилась кількість учителів. Кількість вчителів зменшилась тому, що Освітня Рада провела значні скорочення в бюджеті.

У СВІТІ

КОМУНІСТИЧНІ САТЕЛІТСЬКІ ДЕРЖАВИ СПЕРШУ ПРОМОВЧАЛИ смерть Хрущова, так само, як зробили кремлівські правителі. Зате всі комуністичні партії в західньому світі — італійська, французька, англійська — помістили в своїх пресових органах довгі і прихильні Хрущову некрологи, а юґославський президент Тіто вислав вдові по Хрущову Ніні депешу з висловами співчуття. Те саме зробив єгипетський президент Анвар Садат.

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АЛЕК ДАҐЛЕС-ГЮМ ПРИЛЕТІВ до столиці Єгипту Каїро, де на летовищі стрінув його єгипетський міністер закордонних справ Махмуд Фавзі. Британський міністер переведе довгі наради з єгипетським президентом Анваром Садатом над можливостями арабсько - ізраїльського замирення. Між Британією і Єгиптом покращали взаємини після відкликання британських військ з південно - арабських баз.

ШВЕДСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ОЛЯФ ПЯЛЬМЕ ВИПРАВДУВАВ рішення свого уряду, щоб не передати нагороди Нобля совєтському письменникові Солженіцинові в шведській амбасаді у Москві з будь-якою церемонією. Коли Солженіцин не погодився на передачу йому не просто грошового чека урядовцем амбасади, тоді взагалі тієї нагороди йому не передали, а гроші перевели для Солженіцина до швайцарського банку. Скандинавська преса тавру́є за це соціялістичного прем'єра Швеції, який боронить аргументом, що Швеція не хотіла псувати собі взаємин з СССР, бо така церемонія в амбасаді могла була викликати враження демонстрації проти совєтського уряду, який переслідує Солженіцина.

У СТОЛИЦІ ПІВНІЧНОЇ ІРЛЯНДІЇ БЕЛЬФАСТІ ВІДБУДЕТЬСЯ нарада трьох прем'єрів: Едварда Гіта з Британії, Джона Лінча з Ірляндської Республіки і Браєна Фолкнера з Північної Ірляндії. Північно - ірляндські „юніоністи", себто вірні Британії консервативні, критикують Фолкнера за його рішення стрінутися з південно - ірляндським прем'єром у „внутрішній справі" неспокою в Північній Ірляндії. Фолкнер виправдувався, що Джон Лінч має великий вплив на католицьку меншину у Північній Ірляндії, тому не слід його легковажити.

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ КНЯЗЬ БЕРНАРД ОТРИМАВ з рук президента Німецької Федеративної Республіки Густава Гайдемана спеціяльну медалю за заслуги у боротьбі проти занечищування природи. Князь Бернард є чоловіком голляндської королеви Юліяни; сам він — німецького роду.

У ПАРИЖІ ПЕРЕБУВАВ в минулому тижні американський демократичний сенатор Джордж МекҐоверн, потенціяльний кандидат на президента ЗСА, який кілька годин нараджувався з комуністичними делеґатами на Паризькій конференції про В'єтнам. Сен. МекҐоверн — давній противник В'єтнамської війни і критик політики през. Ніксона. Він заявив, що през. Ніксон повинен прийняти комуністичну вимогу щодо проголошення дати відкликання всіх військ ЗСА з В'єтнаму найдалі до кінця цього року і що тоді всі американські полонені вернуться до дому. МекҐоверн відлетів з Парижу до Південного В'єтнаму.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ГАННИ ЧЕРІНЬ

Ню Йорк. — У минулу суботу 11-го вересня тут, в будинку Організації Визвольного Фронту на 10 вул. з рамені Відділу АДУК і ОЖ ОЧСУ відбувся авторський вечір гості з Чікаґо, поетеси Ганни Черінь. Вечір відкрив коротким словом про творчість Ганни Черінь маєстро Т. Терен-Юськів. Віршї читали авторка і п. п. Ганна Кореньовська та Алла Коссовська. Поетеса в другому відділі вечора познайомила публіку зі своїми новими, ще не друкованими віршованим романом, прочитавши уривки з нього. Чисельна публіка щиро оплескувала всі виступи.

Після закінчення читання жінки почастували присутніх кавою і солодким.

ПІД ЧАС ЗДУШУВАННЯ РЕВОЛЬТИ В ТЮРМІ В АТТИЦІ ЗГИНУЛО ДЕВ'ЯТЬ ЗАКЛАДНИКІВ І 38 В'ЯЗНІВ

Аттика. — Після чотирьох днів безуспішних переговорів із понад тисячою збунтованих кримінальних в'язнів у місцевій виправній тюрмі, стейтова адміністрація в'язниць наказала з'єднаним в'язничній сторожі, поліції і краєвої ґвардії, сконцентрованим біля тюрми, здушити бунт силою, вживаючи сльозного газу й у потребі зброї. В'язнів попереджено заздалегідь, щоб вони припинили свій опір, звільнили задержаних ними закладників і повернулися до своїх келій. Після того, як розагітовані горсткою провідників в'язні відмовилися виконати поставлений їм ультиматум, і почали різати безборонних закладників — тюремних сторожів й цивільних урядовців, почалася атака на подвір'я крила тюрми, зайнятого збунтованими в'язнями. У висліді цієї атаки повелося звільнити 28 закладників, протеж не вдалося врятувати вісьмох із них, що їх в'язні побивали жорстоко після довгих тортур і знущань, підрізуючи їм горла. Чотирьох закладників вирвано з рук в'язнів важко пораненими. Під час здушування революти згинуло 28 в'язнів і сотки було поранених. Лікарі сподіваються, що багато з поранених помре. Започатковано атаку на збунтованих в'язнів в порозумінні з губернатором нюйоркського стейту Нелсоном Рокефеллером і після того, як були вичерпані всі заходи й засоби дійти з ними до порозуміння. Побунтовані, як ствердив губернатор Рокефеллер у своїй заяві, „мілітантними колами" з-поза тюрми, провідники в'язнів ударемнили всі переговори, висуваючи такі домагання, як звільнення усіх політичних в'язнів, включно з комуністкою Анджелою Девіс, перевезення усіх в'язнів із тюрми в Аттиці на територію якоїсь „неімперіялістичної" країни тощо. За твердженням офіційних кіл в Олбані, бунт в'язнів в тюрмі в Аттиці мав бути вислідом змови і був заздалегідь підготований. Стейтовий комісар для виправних закладів Руссел Ґ. Освалд, який наказав почати збройну атаку на збунтованих в'язнів, заявив, що в даній ситуації не було ніякого виходу і що дальше продовжування переговорів могло б було привести до ще більших втрат у людях. Представники тюремної адміністрації, як також лікарі ствердили, що деякі із закладників були вбиті в жорстокий спосіб в'язнями ще до того, заки почалася атака. Один із тюремних сторожів згинув ще в першому дні бунту. Губернатор Рокефеллер наказав провести суворе слідство в справі причин і перебігу бунту. Згідно з існуючими законами, вбивникам тюремних сторожів, що були схоплені в'язнями як закладників, загрожує кара смерти. В історії ЗСА револьта в Аттицькій тюрмі найтяжча у своїх наслідках з усіх, що були від 1912 року.

Йорданія заскаржила Ізраїль до Ради Безпеки Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Йорданія зголосила скаргу до Об'єднаних Націй проти Ізраїлю, зажадавши скликання Ради Безпеки для заборони Ізраїлеві, щоб той змінював характер цілого Єрусалиму, включно з його східньою частиною, що належала до Йорданії. Йорданська скарга закидає Ізраїлеві, що той плянує анексувати круглo 30 нових арабських міст і осель із 10 мешканців. Ізраїльський амбасадор в Об'єднаних Націях Йосеф Текоах заявив до тієї скарги, що Йорданія хоче тією скаргою відвернути увагу закордону від своїх внутрішніх клопотів. Тим часом в столиці Єгипту Каїро британський міністер закордонних справ Алек Даґлес Гюм нараджувався з єгипетським міністром Махмудом Рійдом. За твердженням газет — Ріяд скаржився на ЗСА, що вони впродовж двох місяців не інформували Єгипет про свої посередницькі заходи в справі відкриття Суезького каналу, та що ЗСА постійно фаворизує Ізраїль.

Хрущова поховонили при відсутності представників уряду і партії СССР

Москва. Нікіту Сергеєвича Хрущова, який впродовж 11-ти років був прем'єром і першим секретарем компартії СССР, отже насправді мав у своїх руках диктаторську владу, поховонили в понеділок 13 вересня на цвинтарі старого Новодівичого манастиря поза Москвою у приявності яких 300 осіб, але без будь-якого представника совєтського уряду та партії. Центральний Комітет компартії СССР і совєтський уряд прислали все ж один спільний вінок квітів на могилу. Також колишній віце-прем'єр, міністер торгівлі і „президент" СССР Анастас Мікоян прислав вінок. Великий контингент поліції дбав, щоб на цвинтар не дістався хтось, хто міг би використати нагоду для протирежимової демонстрації. Тому, наприклад, завернули сина колишнього, розстріляного Сталіним, ген. Якіра, Петра, який дав себе пізнати як один з опозиціоністів супроти режиму. Над відкритою могилою промовляв син Нікіти Хрущова Сергей, який прославляв свого батька, як людину, яку одні подивляли, інші ненавиділи, але ніхто не проходив повз неї байдуже. Але молодий Хрущов признав, що „на жаль, небагато людей дійсно любили його". Він представив також дві особи, які виголосили короткі промови: Надежда Діменштайн від групи донецьких комуністів, серед яких колись діяв Нікіта Хрущов, і Вадим Васілєв, син зліквідованих за Сталіна батьків, який твердив, що Хрущов „привернув честь і гідність" померлим та їх нащадкам.

6 держав Західньої Европи вимагають девальвації доляра

Брюссель. — Міністри фінансів шістьох західньо-европейських держав, членів Европейської Економічної Спільноти — Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембургу — одноголосно прийняли в понеділок 13-го вересня широку резолюцію, найважливішими точками якої є вимога девальвації американського доляра у реляції до золота — тепер платиться офіційно 35 доль. за одну унцію золота — та скасування додаткового 10-відсоткового податку, що його президент Ніксон наклав 15 серпня ц. р. на всі імпортовані до Америки товари. Названих шість европейських держав заявили, що без тих передумов, що їх повинна зробити Америка, вони не піднесуть вартости своїх валют, як цього хоче Америка. Держави ЕЕСпільноти хочуть зберегти міжнародну монетарну систему оперту на тривкому відношенні кожної валюти до так званого паперового доляра, прийнятого, як засіб розрахунку у міжнародних торговельно - фінансових трансакціях. Шість членських держав ЕЕСпільноти сподіваються, що до їх становища приєднаються ще Британія і Японія. Вони заявили, що не хочуть торговельної війни з ЗСА, себто не заповіли підвищення з свого боку імпортових мит, але коментатори звертають увагу, що вони мають багато можливостей вдарити по економії Америки, оподатковуючи, напр., американські компанії у чужих країнах.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ РОЗПОЧАВ СВОЮ ОСІННЮ КАМПАНІЮ ЗА СВОЄ ДАЛЬШЕ ЗБІЛЬШЕННЯ

ОКРУГИ НЮ ЙОРКУ, ДЖЕРЗІ СИТІ, РОЧЕСТЕРУ І АЛЛЕНТАВНУ ВІДБУЛИ ДІЛОВІ ЗБОРИ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Минулої п'ятниці, 10-го вересня 1971 р. тут, в осідку централі УНСоюзу та в сусіднім Ню Йорку, відбулися перші осінні організаційні збори, які обговорювали пляни енергійної кампанії для дальшого збільшення кількости членів УНСоюзу, а з ними його служби українській громаді на полі життєвого забезпечення. Ці збори розпочали довгу чергу 27-ми окружних зборів цілої союзової системи й були неначе інавґурацією відновленої осінньої активности УНСоюзу, безпосередньою метою якої є придбати, впродовж останніх чотирьох місяців цього року, круглo 3,000 нових членів та бодай 6,000,000 нового забезпечення. Збори ці відбулися серед піднесеного настрою в дусі активности і оптимізму.

Збори в Ню Йорку вимагають активности всіх урядовців

Збори в Ню Йорку відбулися в домівці двократного першуна усіх п'яти сотень Відділів УНСоюзу, Товариства „Дністер", 361-го Відділу, секретар якого д-р Василь Вишиваний є місцевою головою Округи. Збори розглянули працю та її вислід впродовж перших 8-ох місяців цього року й схвалили плян на останніх чотири місяці з вимогою активности усіх союзових діячів. Вони, занепокоєні неактивністю відділових урядовців, поза садимними секретарями Відділів, схвалили рішуче вимагати від усіх відділових урядовців, а зокрема від голів Відділів, повної допомоги секретарям і, щоб перевести в життя свою ухвалу, доручили Окружній Управі небаром скликати окрему нараду провідників союзових Відділів. Вітаючи приявних головних урядовців та обласного організатора, голова Округи та зборів адв. Іван Флис, запросив їх до слова. Головний секретар д-р Ярослав Падох дав огляд цьогорічної праці на найважливішому відтинку праці УНСоюзу — постійного відновлювання й доповнювання членів й подав ряд практичних, фахових порад, як переводити осінню працю в тих напрямі. Окремо підкреслив влаштування Союзових Днів

(Закінчення на стор. 3-ій)

У Гудсонському повіті відбувся „Багатокультурний фестиваль"

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У цьому місті над рікою Гудсоном, з ініціятиви Нюджерзької Стейтової Мистецької Ради і такої ж Повітової Ради відбувся перший „Багатокультурний Фестиваль", у неділю 12 вересня, в приміщенні нової модерної школи ім. д-ра Мартина Лютера Кінга. На відкритті Фестивалю були чільні працівники стейтової і міської управ та Гудсонського повіту. Після виконання національного гимну ЗСА, програму розпочав молитвою о. В. Ятінеллі — президент коледжу св. Петра і Павла в Джерзі Ситі, зібраних гостей - слухачів привітала п-і И. Московіч, слово виголосив В. Келлі. Потім з показом танців і виконанням пісень та сольових точок виступали кубинці, негри з сусіднього Байону, українці з Джерзі Ситі, ірляндці, греки; також тріо із стейтового Джерзиянського коледжу, Екуменікальний Хор з Байону, індійська група і порторіканці. Українська група виступала з рамени УНДому і української католицької церкви св. Петра й Павла, за програму відповідав В. Жарський, хореографом Танцювального Ансамблю був маєстро Вадим Сулима. Присутні так же довго оплескували і виступ Ансамблю Бандуристів під керівництвом проф. Романа Левицького, як це було зазначено в акуратно надрукованих програмах, з підкресленням, що українська бандура має 36 струн. Крім цих виступів, гості, яких, на жаль, не було так багато, як сподівались, оглядали різні виставкові стенди, обладнені дуже дбайливо в тому ж приміщенні. Координатором була п-і Алісія Берреца, про українську виставку подбав в основному 7-й Відділ СУА в Джерзі Ситі.

Іванка Мигаль виступить цієї суботи на Союзівці під час „Дня УНС"

Союзівка. Як уже інформовано, з кінцем цього тижня, в суботу і неділю 18 і 19-го вересня, на цій виховно - відпочинковій оселі відбудеться великий і традиційний вже День Українського Народного Союзу із вибором „Міс Союзівки" на 1972-ий рік. У програмі концерту з нагоди цього дня, що відбудеться в концертовій залі „Веселки" в суботу, 18-го вересня після вечері, виступить солістка Метрополітальної опери, Іванка Мигаль, відома вже також з кількох своїх блискучих виступів на українських імпрезах. Солістці акомпаніюватиме маєстро Роман Стецура. В програмі того вечора виступить, також танцювальний ансамбль „Лиман" під мистецьким керівництвом Романа Стеткевича та адміністрацією Володимира Юрченюка. Цей же ансамбль з великим успіхом виступив недавно на Союзівському Дні Ню Джерзі в Вавнд Бруку. Конференсє вестиме маестро Володимир Гентиш. Вибір нової „Міс Союзівки" відбудеться і є субота після концерту і під час забави, до якої гратиме оркестра „Амбасадори". Кандидатом на „Міс Союзівку" можна зголошуватись вже тепер до адміністрації Союзівки, як також під час Дня УНС вже на Союзівці. Кандидатка повинна бути членом УНСоюзу та мати щонайменше 17 років життя. У спеціяльному для кандидаток запитнику є ще запити про членство та участь у молодечих організаціях, освіту, спеціяльні замилування, окремі відзначення тощо. Обрана „Міс Союзівка" одержує один тиждень безкоштовних вакацій на Союзівці та має ряд репрезентативних функцій.

Іванка Мигаль

ВІДКРИТО ПАМ'ЯТНИК ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ТУЛЮЗІ

Написала Софія Наумович

1. „Побратимство" Київ - Тулюза

Поміж іншими „благами", якими щедро обсипає нас Москва, ми „завдячуємо" її теж всякі приниження. Найновіший поличник, який вона нам дала це „побратимство" („жюмеляж") двох міст, встановлене понад українські голови, між Москвою і Францією, для Києва і Тулюзи. Важко було москалям знайти якесь французьке провінційне місто, яке могло б мати щось спільного зі столицею України — Києвом Аж урешті знайшли, бо для чого ж натягання фактів? Ото ж найшли „факт", що через Тулюзу переходить південнофранцузький „канал дю міді", що сполучує Атлянтійський океан зі Середземним морем, а понри Київ проходитиме новий „Біломорканал", споруджений політв'язнями, який послужитиме для вигоди москалів Північне море з Чорним, — дарма що цей майбутній канал лежав би на території аж трьох держав. І для цього не вистачило москалям будь-яке менше місто над Дніпром, чи Прип'яттю. Ні, для цього вони зумисне вибрали Київ, щоб зайвий раз принизити, применшити і сплюгавити столицю України...

Та буває іноді в історії людей і народів — прокляття злочину, вжите колись нами німцями "Fluch der bösen Tat". Сталося бо так, що те, чого Москва й не думала зробити у „місті-побратимові", — те зробила горстка українських емігрантів: вони звигнули перший пам'ятник Тарасові Шевченкові у цій провінційній Тулюзі, започаткувавши цим, мабуть, дальші пам'ятники в інших містах та країнах Европи. Цей факт послужить теж звичкою - прецедентом для майбутніх українських заходів у подібних справах і сповниться на самих москалях „прокляття їхнього злочину", бо такі заходи зав жди видвигають на денне світло українську справу, яку Москва бажала б якнайглибше закопати у непам'яті людей та історії...

Пам'ятник Т. Шевченкові в Тулюзі

2. Зрілість української громади

Не зважаючи на провінційність події та різні недоліки (а де ж їх немає?), які супроводили здвигнення пам'ятника Шевченкові у Тулюзі, — українські громади Франції та сусідніх Англії й Німеччини і навіть заморських країн Америки і Канади не тільки відозвалися грошовими пожертвами, але й масово прибули на неділю, 5-го вересня 1971 р. до Тулюзи, щоб численною участю заманіфестувати відданість українській справі та найкращому синові України. Люди прибували поїздами, автобусами і приватними авта́ми, а молодь то й „на палець", не зважаючи на далекі відстані та великі витрати гроша і часу.

Дописав теж місцевий невеличкий комітет, який зумів замовити на час, і то під час вакацій, — готелі, ресторани, залі й автобуси, які швидко перевозили людей і все відбулося у зразковому порядку та приписаному часі.

3. Московська інтервенція і французьке потурання

І все було б прекрасно, коли б, як звичайно, не вмішалися москалі та не забажали при тому зварити і свої „щі". На вимогу московської амбасади, щоб при відкритті був

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЄВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Доля диктаторів

Нікіта Хрущов не живе. Ще так недавно він, здавалося, тряс світом. Його слово було законом для двох сот мільйонів людей його рабовласницької імперії і пострахом для всього світу. Довгі роки він був послушним знаряддям кровожадного Сталіна, якого по його смерті, викинув на смітник, продовжуючи сам злочинне сталінове діло. І він також діждався такої самої долі, ще за свого життя, коли сім років тому спритніші за нього також і його викинули на смітник. „Сьогодні Нікіта Хрущов помер другий раз", — коментував його смерть 11-го вересня недільний „Ню Йорк Таймс".

Американська преса, радіо і телевізія впродовж останніх днів заповнені вістками, ілюстраціями, коментарями, статтями про померлого диктатора. Згадується і про його ролю Сталінового намісника в Україні, про його кар'єру в комуністичній партії і диктатурі, але найбільше уваги віддасться, очевидно, його ролі в міжнародній політиці після захоплення ним диктаторської влади в Совєтському Союзі. Пригадують його гру з вогнем під час відомої кубинської кризи за часів президента Кеннеді, підкреслюючи його „мудрість", що дозволила Совєтському Союзові, як і Америці „вийти з лицем" з тієї кризи, яка могла легко викликати третю світову війну. Між заслугами Хрущова називається: засуд злочинів Сталіна, заперечення „вчення" Леніна про неминучість „останнього бою" між комуністичною і вільними системами та видвигнення концепції „мирного співіснування" між ними, випуск в орбіту Землі першого „спутніка", що підштовхнуло й Америку до змагань в тій ділянці та висаду першої людини на поверхню Місяця; далі згадується його частинну „лібералізацію" комуністичної системи, від якої вже немає повороту до сталінських метод, і ін. В загальному західня преса характеризує Хрущова, як сильну, відважну та кольоритну індивідуальність, що від селянського хлопця потрапила дійти до володаря величезної імперії.

Для українців ім'я Хрущова, якого на Заході цілком безпідставно називали часто „українцем", назавжди буде зв'язане із безприкладними злочинами народовбивства. В своїх споминах Хрущов виправдується, що він був знаряддям Сталіна і тільки виконував його волю. Але міжнародний суд в Нюрнбергу засудив на шибеницю багатьох з тих співробітників Гітлера, які також виправдувалися тим, що вони тільки виконували накази фюрера. В іншій політичній ситуації, якщо Україна була б вільна, Хрущов відповів би за свої злочини в Україні перед судом українського народу. Тепер уже нехай судить його за них Справедливий Господь! В історії він буде записаний як кат України.

Епідемія злочинів

Не відповідає правді, що з усіх країн світу найбільше злочинів дістся в Америці, і не відповідає правді твердження, що найбільший занепад моралі — в Америці. Відомий коментатор Дейвід Лоренс звертає увагу, що, наприклад, у Британії в 1966 р. було 26.716 важких злочинів. Славетний лондонський Гайд Парк уночі так само небезпечний, як Сентрал Парк у Ню Йорку. Порнографічні фільми поширюються по світу скандинавських країн. І явище „гіппі" не є монополем Америки.

Пошесть злочинів котиться по всьому світу. Найсильнішим поштовхом до їх поширення стала — наркоманія. А наркотики є продуктом не Америки, а Південної Азії, Близького Сходу, імовірно Китаю і СССР, які експортують їх в першу чергу до Західньої Европи і звідтіль до Америки, щоб підірвати мораль американської молоді і зробити її пасивною для комуністичної пропаганди. Наркомани здатні до кожного злочину, аби здобути гроші, потрібні для закупу наркотику, якого домагається хворий організм. Під впливом наркотиків люди затрачують почуття дійсности, вони живуть оманами, перебувають в трансі, в якому не здають собі взагалі справи, що чинять.

Але епідемія має теж такі психологічні праджерела, як надмірний індивідуалізм, гін до безоглядної свободи, загирення дисципліни у дітей і молоді супроти своїх батьків і вчителів. Названий угорі американський публіцист слушно звертає увагу на те, що уряди й державні власті не можуть вчити моралі. Це завдання батьків, Церкви і школи. Батьки є відповідальними за атмосферу, яка панує в їх родині, батьки відповідальні за товариство, в якому перебувають їх діти, школа має займатися не тільки прищеплюванням дітям знання, але й засад етики та поведінки, Церква має притягати молодь і вчити її мудрости 10-ох Заповідей та вірности їм.

Епідемія злочинів — міжнародне нещастя. Війну проти тієї епідемії мусять вести не тільки поліція й суди, а всі відповідальні люди доброї волі.

П. Феденко

КИТАЙ В ЕВРОПІ

Мюнхен, — Сімнадцять місяців воловодилися дипломати чотирьох великодержав у Берліні, щоб договоритися про долю столиці колишньої німецької імперії. Посли Англії і Франції, З'єднаних Стейтів Америки та Совєтського Союзу під час тих переговорів не тільки засідали за зеленим столом, але й часто разом обідали та вечеряли і все не могли дійти до згоди, що робити з Берліном, розділеним високим муром. Нарешті 3-го вересня ц. р. договір підписано.

Саме перед підписанням договору постала перешкода, що задержала церемонію на 24 години. Говорилося, що нездоров'я не дозволило американському дипломатові Ришеві прибути на церемонію підписання договору. Однак, виявилася інша причина: не було згоди між німцями щодо перекладу договору на німецьку мову. Змагалися між собою мовознавці Західньої, демократичної Німеччини, та Німеччини Східньої, комуністичної.

Поки тривали переговори дипломатів у Берліні, громадяни Німеччини хиталися між надією і зневірою. Адже Берлін був досі „невральгічною точкою" не тільки німецької політики, але й політики світової. Недарма президент Джон Кеннеді, бувши в Берліні 1962 р., сказав німецькою мовою: „Я — берлінець". Не раз здавалося протягом останніх 20 років, що спір за Берлін буде приводом для нової світової війни, як був Гданськ (Данціґ) 1939 року.

В політичній грі Берлін був у руках Москви дуже вигідним знаряддям, бо показував сильну позицію совєтського бльоку і слабість західніх держав. Москва просто глумилася над своїми колишніми союзниками, порушуючи їхні права в Берліні на кожному кроці. Збудування високого муру, що розділив Берлін на дві непрохідні частини 1961 року, було тяжким ударом для престижу західніх великодержав, але Вашингтон, Лондон і Париж усякі московські знущання терпіли, мовляв, „аби лихо тихо". Здавалося, що московські шашелі потроху підточать позицію вільних великодержав у Західньому Берліні, і одного дня комуністичний режим Східньої Німеччини пошириться на всю площу колишньої німецької столиці.

Однак, року 1971 сталося „чудо": Москва підписала договір з західніми великодержавами, визнала особливі права Західнього Берліну та його зв'язок з Німецькою Федеративною Республікою. Москва погодилася на те, щоб мешканці Західнього Берліну могли відвідувати своїх рідних і знайомих у Східньому Берліні. Для підсовєтських німців це право не ґарантоване в договорі. Коли б німцям совєтської зони дали таке право, то знов почалася б масова втеча людности на захід.

Таким чином, договір з 3-го вересня має моральну „щербину": західні великодержави визнали право комуністичного режиму тримати в неволі мільйони людности т. зв. „Німецької Демократичної Республіки".

Однак, у світі і в німецькому суспільстві цей договір оцінюють як крок вперед. Адже Москва своїм підписом визнала правну позицію Західнього Берліну, вільного острівця, оточеного комуністичним тиранським режимом.

Ще п'ять років тому про таку поступку Москви трудно було мріяти. Москва та її німецькі комуністичні сателіти тепер миряться з тим, що президент Західньої Німеччини Гайдеман і прем'єр Брандт приїздять в Західній Берлін і радяться з берлінцями як із своїми громадянами. В Західньому Берліні виходить вільна преса, є радіо і телевізія, де комуністичний режим вільно критикують.

Що примусило Москву підписати цей договір, який касує претенсії комуністів Східньої Німеччини панувати над Західнім Берліном? Головна причина нового курсу московської політики — це „жовта небезпека". Ще не може рішитися комуністичний Китай перейти від слова до діла: захопити стародавні території Китаю, які царська Росія окупувала в XIX віці. Але росте людність Китаю і розвивається його воєнна сила. Москва своєю безглуздою колективізацією знищила мільйони людности СССР. Перепис 1970 р. показав упадок народжень, особливо в европейській частині совєтської імперії.

Верховоди політики в Кремлі з острахом заглядають в будучність. Їм конче потрібно забезпечити своє панування в Европі між Балтійським і Чорним морем. У Москві знали, що парлямент Західньої Німеччини не затвердить торішніх договорів між урядом Німецької Федеративної Республіки, з одного боку, і СССР та Польщею, з другого, якщо не буде забезпечена вільність Західнього Берліну. Москва поспішає скликати Міжнародну Конференцію Безпеки для справ Европи: така конференція мала б визнати непорушними кордони, що їх створила друга світова війна. Коли це станеться, то Москва матиме вільну руку супроти небезпек, які зарисовуються в Азії на довжелезному китайсько - російському кордоні.

Само собою, комуністи Східньої Німеччини будуть старатися саботувати постанови договору чотирьох великодержав у справі Берліну. Але в цьому шкідництві вони не посміють іти далі межі, яку їм дозволить Москва. Немає підстав думати, що Москва схоче підписаний договір скасувати, бо він розв'язує руки урядові СССР діяти вільніше в Азії і в Европі.

Слід зазначити, що перед Берлінським договором і особливо після нього московська пропаґанда підсили-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЧЕРВОНІ КРАБИ

У східньоевропейському кошику — вовтузяться краби, що стали крабами поневолі: „визволені" совєтською армією Польща, ЧехоСловаччина, Угорщина, Сх. Німеччина, Болгарія і Румунія живуть тепер у розряді країн-сателітів. Їх безпосередньо контролює імперська Москва. Але таж сама Москва безпосередньо диктувала і Югославії, і Альбанії, а нині в юґославській пресі не бракує хоч і стриманої, але критики московського централізму, а в альбанській — повно антиросійських заяв і виступів проти російського імперіялізму під плащем комунізму.

Червоні краби почали розповзатись ще за життя диктатора Сталіна. Югославія нині вийшла на шлях децентралізації, надання більших прав своїм народам — формально автономним республікам. А це йде врозріз із тим, що провадить Москва в самому СССР і в країнах „соціялістичної згуртованости народів". Мала Альбанія повністю спирається на комуністичний Китай, там побувала вже не одна китайська військова місія. В країні панує важка комуністична диктатура, однак, без московської контролі: там „Ванька" випустив віжки, політичні коні Альбанії тягнуть в інший бік. Найновіша стаття в „Правді" проти комуністичного Китаю неперевершена, як дотепер, своєю грубістю та безліччю обвинувачень у великодержавному шовінізмі та в зраді комунізму, а в альбанській пресі — такі ж самі обвинувачення, лише на іншу адресу — на адресу СССР.

Щось незабаром є станеться в кошику з червоними крабами. Перед наступом на Чехо-Словаччину угорська преса дуже атакувала ту країну на словах, обвинувачувала ЧССР у „зраді комунізму". Після слів прийшли московські танки. Тепер, у вересні, угорська преса почала писати про „антикомуністичну вісь Београд — Тірана", а війська сусідніх із тими країнами сателітних країн рішили провести маневри поблизу Югославії і Румунії. Чи не є це увертюрою до нової кривавої „опери" Москви — збройного нападу на Румунію, яка намагається виповзти з совєтського кошика? Чому румунський амбасадор несподівано перервав відпустку і прилетів до Вашингтону?

НОВИЙ ФАХ

Шацький Лісовий технікум прийняв цього року 60 студентів на відділ мисливствознавства. Технікум розпочав випуск таких фахівців два роки тому. Його закінчили дотепер лише 30 осіб. До їх обов'язків входить вивчення біології лісових звірів і птахів, законів відновлення фавни та ін. Шацький технікум поблизу Луцьку — це перша така школа мисливствознавства в Україні.

РЕЗОЛЮЦІЇ
ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В 50-РІЧЧЯ УВО

прийняті дня 29-го серпня 1971 р. на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па.

Члени Української Військової Організації, учасники Побратимської Зустрічі на Оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтоні у днях 28-го й 29-го серпня 1971 р. з нагоди святкувань 50-річчя заснування Української Військової Організації (УВО), висловлюють найглибшу пошану світлій пам'яті тих членів УВО, які полягли на тому революційно - визвольному відтинку української державної ідеї, що його тяглість уосіблював сл. п. Євген Коновалець, та в 33-тю річницю смерти свого незабутнього Команданта підтверджують свою вірність українським державним традиціям і тим українським державним атрибутам, що були утверджені Актами 22-го січня 1918 і 1919 рр.

II.

Члени УВО, учасники Побратимської Зустрічі, стверджують, що:

1. Українська Військова Організація (УВО) була ланкою тяглости того революційно-визвольного первопочину, який, втілившись у 1917 році в українську державність, став одним із найголовніших її відтинків;

2. УВО зміцнила залежність тодішніх і всіх пізніших національно-політичних вимог від вимог державного періоду нашої доби та закріпила своєю живою дією в душі української нації реальні державні досягнення, здобуті незліченними жертвами на шляху поневоленого народу до стану державної нації; тимто УВО на революційно-визвольному відтинку державної дії пов'язала державну дію з часів регулярних збройних змагань з державною дією після них, що продовжувалася так за часів підпільно-революційної боротьби як і триває вона й сьогодні в Україні, хоча й у інших виявах;

3. УВО через підбудову революційно-визвольної боротьби українською історичною джерельністю, державно-політичною програмовістю та національно-ідеологічною обґрунтованістю стала рушієм українського націоналістичного руху та поштовхом до створення Організації Українських Націоналістів.

III.

Революційно-визвольна дія УВО дає право її учасникам звернутися до всіх націоналістичних організацій із закликом, щоб вони повернулися до джерел своєї сили — єдиної ОУН, як теж звернутися до всіх політичних і громадських груп із вимогою включитися своєю тепершньою діяльністю в одно історичне річище державної дії та непохитно спрямувати свої сили до відновлення встановленої суверенною волею українського народу реальної форми самостійної й соборної української держави, яка була й у пам'яті українського народу залишилася як Українська Народна Республіка.

IV.

Учасники Побратимської Зустрічі Членів УВО вважають, що тільки в гармонійній співпраці всіх політичних і громадських груп і в органічній пов'язаності всіх відтинків політичної діяльности в одній українській державній дії лежить запорука нашої перемоги, а не в мінливих політичних гаслах нашого часу та в ілюзіях, що перемога прийде без боротьби.

V.

Учасники Побратимської Зустрічі, висловлюючи своє щире признання всім національним течіям народів т. зв. СССР, які започаткували новий етап національно-визвольних рухів, стверджують співзвучність їхніх ідеалів з ідеалами УВО, зокрема ж співзвучність у тім, що ці рухи розгортаються в ім'я державно-політичних основ і спрямовуються проти окупанта без огляду на те, яке соціяльно-політичне обличчя він має сьогодні, або буде мати завтра. І цей факт ще раз підтверджує, що в усі часи історичного буття народів вирішальною силою є державні традиції, які у своїй тяглості зберігають у собі щось вічно цінне й незмінне, хоч і утверджують у кожнім державнім періоді відмінні форми правління та інший соціяльно-політичний устрій.

VI.

Члени УВО, учасники Побратимської Зустрічі, вважаючи теперішню правлячу владу в Україні за експозитуру Москви й виконавця московсько-большевицької тиранії, а комуністичну партію України за національно обездуховлену мертвотну організацію без національної ідентичности, повторно стверджують, що УССР в цілому є васальною псевдодержавою, позбавленою державних атрибутів і зведеною до ролі рупора СССР.

1. На підставі цих висновків вони постановили:

а) Спрямувати через свою участь у різних секторах життя українські політичні групи до внутрішнього замирення та гармонійної співпраці на суспільно-громадськім, національно-політичнім і державно-дійовім відтинках розбудови українського національного буття; і

б) Продовжувати за традиціями УВО боротьбу з московсько-большевицьким імперіялізмом на ідейних засадах українського націоналізму під його гаслами: „Свобода народам! Гідність людини!" та „Україна — спільне добро всіх її громадян!"

Лігайтон, дня 29-ого серпня 1071 р.

Інж. Юрій Артюшенко
За учасників Побратимської Зустрічі
Проф. д-р Петро Стерчо
Керівник програми Здвигу

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО „ОБОРОНУ КИЄВА"

У „Свободі" з 4 вересня в статті В. С-ка „Оборона Києва", написаної з нагоди її 30-річчя, читаємо, між іншим, таке місце зацитоване з московської „П р а в д и": „Півтора тижня відрізана від своїх, залога „Двісті п'ятого" (ДОТ'у — збудованої із залізо - бетону оборонної точки — І. Я.) вела нерівний поєдинок. Стоячи по пояс у воді, що хлинула в каземат (?) після бомбардування, без їжі, обережно витрачаючи набої, кулеметники не втрачали бойового духа".

В київському ілюстрованому тижневику „Україна" (ч. 35 за серпень ц. р.) вміщено статтю п. з. „ДОТ ляйтенанта Вєтрова". Про той самий ДОТ, про який пише „Правда". В цій статті читаємо:

„З політдонесення, знайденого в архіві, відомі прізвища 15-ох оборонців, але що сталося з ними потім лишалося загадкою понад чверть віку. Місцеві жителі твердили, що гітлерівці штурмували ДОТ вогнеметами, а напівобгорілих бійців витягли і розстріляли".

Справа з'ясувалась щойно недавно. „Виявляється, — пише цей же самий автор, — що коли частини 175-ої дивізії зайняли рубіж, де оборонявся оточений ДОТ, у ньому всі бійці були цілі-цілісінькі, а на луках валялись сотні вбитих гітлерівців".

Отак згідно з засадою: „русский солдат у воді не тоне і в огні не горить".

У статті вміщені дві фотографії. На першій один з оборонців ДОТ'у Іван Музиченко в 1941-му році — бравий помічник командира взводу. На другій він, уже зморшкуватий дід, колгоспник - пенсіонер, у лихенькій сорочині, говорить з кореспондентом „України". І в правій руці у нього „козяча ніжка" — скручена з газети цигарка з махорки. Так, скручена з газети, а може з журналу „Україна", бо на папері виразно видно друковані літери.

Компартія і совєтський уряд гідно нагороджують і вшановують своїх героїв!

І. Яков'юк

Клівленд

„ПАХНЕ СЕКТАНСТВОМ"

Дуже здивувало мене, що такий поважний щоденник, як „Свобода", поміщує неповажні думки в редакційній статті „Голоси, що заслуговують на увагу". Кожний християнин розуміє потребу практичної любови до ближнього, але писати про конечність „визволити Бога із золотої клітки величавих святинь" і похвалювати свячення єпископа у стодолі — то це вже пахне сектанством і большевизмом.

Є. Іванків

Чикаґо

ОДЕСЬКА КІНОСТУДІЯ

На Курільський острів — совєтську територію, відібрану в Японії, прибула група працівників Одеської кіностудії, яка ставить там фільм за Д. Дефо „Робінзон Крузо". Над Чорним морем не виявилось таких „надзвичайно мальовничих заток", як на Курілах. Одеська кіностудія, як правило, випускає фільми російською мовою і не на українську тематику, хоча підлягає міністерству культури УССР.

Олександр Знойко

РУСЬ І РІЧКА БОГИНІ ДАНИ

(4)

Нині в народі лишилося трохи призабутих, переплутаних, перелицьованих купальських пісень, але й вони є справжніми перлами великої поезії. Як писав дослідник слов'янської мітології Х. Ящуржинський, у купальських піснях на честь богині Дани домінує своєрідний одноманітний, протяжний, архаїчний наспів, в якому відчуваються еллінські співи навколо жертовника. Наводячи ці слова, проф. О. Дей пише, що „домінуюча в купальських піснях тема кохання розробляється з глибокою силою почуттів, ніжністю й пристрастю. Пісня ставить милого вище за батька, сестер та братів, висловлює захоплення парубочою й дівочою красою. Дівчина не соромиться признатися піснею в своїй любові". „Всім своїм змістом і образовою системою купальські пісні закликають молодь брати шлюби". Визнавши, що свято на честь богині Дани лишило живучі обряди у багатьох народів від Европи до Індії, О. Дей зазначає: „Для духовного життя первісних племен характерний цей обряд, який дехто з учених уважає й общинно-родовим святом, знаменним одруженнями й прийняттям до роду. Разом з тим змістом цього свята було вславлення перемоги життя, вшанування життєдайних сил природи — сонця й води". О. Дей пише, що, починаючи з XI ст., „в церковних писаннях і документах зустрічаємо вимоги переслідувати й забороняти цей обряд". Проте, заглушити традиції свята, „сповненого віри в життя, людину й природу", виявилося неможливим. Як колись римський поет Овідій милувався цим святом і описав його, так милувалися ним і описали його близькі нам Леся Українка й М. Коцюбинський. Навівши твори відомих письменників XIX ст. й твори радянських письменників, присвячені святу богині Дани, О. Дей слідом за видатними дослідниками минулого М. Костомаровим та Я. Головацьким пише: „Скарби традиційної купальської поезії в усіх виявах настільки багаті й барвисті, що заслуговують на широке творче використання поетами й музиками, малярами й пропаґандистами поетичної обрядовости наших днів".

Таким є й нині ставлення науки, мистецької думки й народу до стародавнього свята на честь богині, з ім'ям якої пов'язана назва великої української ріки. Зрозумілим стає, що ім'я Дана для наших предків означало не просто „воду" ,як це уявляв собі В. Абаєв.

Всебічне вивчення історії Наддніпрянщини примушує нас визнати, що назва ріки Дніпро пов'язана з мітологією наших предків. Тож і справді, чи не було Середнє Наддніпров'я епіцентром поширення високої духовної культури і мітології орачів, а разом і відповідних гідронімів?

Стародавня назва Дніпра походить, мабуть, від двох слів: (Данѣ — Діві) і слова „присно", що означає завжди (повсякчасно).

Данѣ + приснъ — Дънѣпръ — Днiпр — Дніпро

Давнє слово „присно" означає: те, що при мені, властиве (своє, близьке). Ім'я Данаприс означає: Дані (завжди Діві), або властиве Дані (Діві), або рідна богині (Дані) ріка. Через глибокий, тисячоліттями освячений мітологічний зміст давньої назви ріки Дніпро — Данаприс — це ім'я було перенесене і в уявлення християн, у мову церковних обрядів. Стародавня назва великої священної ріки наших предків збереглась до наших днів у церковнослов'янському „П р и с нодіва". Через те зустрічаємо жіноче закінчення в давніх фіксаціях назви ріки Дніпро, наприклад, „Дънѣпра".

Стародавня назва другої української ріки Буг за тих часів означала Бог.

Колись Південний Буг, як і Дніпро, був священною рікою, як потім Ганґ в Індії. Богиня Дана, що існувала в нас задовго до нашої ери, в еллінів звалась Артемідою, а в римлян Діяною. Геродот, що відвідав береги Дніпра в V ст. до н. е., занотував з найавторитетніших джерел: орачі походять від бога Зевса й ріки Бористенесу, тобто від богині Дани. Точніше, народ Русь є виявом богині Дани на землі. Обмірковуючи це повідомлення, Геродот не міг його заперечити і погодився з таким високим походженням наших предків.

Минуло п'ятнадцять сторіч, і наш, високої освіти й культури, співвітчизник — автор „Слова о полку Ігоревім" потвердив Геродотові записи, назвавши Русь Дажбожим онуком, тобто сином Перуча (Зевса) й земним символом Дани-Лелі.

У Геродота можна також довідатись, що задовго до Гомера, ще за часів Гесіода, еллінська богиня Артеміда разом з Аполлоном прийшла на острів Делос із країни скитів — країни Гіперборейської. Артеміду й Аполлона, за Геродотом, супроводили дві дівчини з нашої країни — Агра й Опіда, могили яких були священні на Делосі.

Щорічно жителі країни Гіперборейської привозили дари в храм Артеміди на острів Делос. Елліни так поважали послів з батьківщини Аполлона й Артеміди, що чинили їм урочисту шану, обдаровували й залишали в себе. Тоді гіперборей, жалкуючи про втрату кращих представників свого народу, почали надсилати дари без послів. Геродот підкреслює, що дарунки традиційно обгорталося в пшеничну солому. Країну Гіперборейську він описує як країну, де сіють ще пшеницю, на півночі Скитії. Геродот порівнює гіпербореїв із п л е м е нами фракійськими, кажучи, що фракійські жінки не можуть обійтися без пшеничної соломи в обряді на свято великої богині. Пшенична солома вживалась як жертва для вогнищ на свято Купала, а країна Гіперборейська була країною давнього сіяння пшениці в басейні Середнього Дніпра. За тих далеких часів (часів Гесіода) спочатку Артеміда була теж втіленням води, як і наша Дана. Нове ім'я богиня прибрала в еллінів через те, що її запозичили з міста Арти, столиці одного з трьох царств Руси — Артанії, про яку писали арабські географи. В Артанії — царстві ратаїв, за Геродотом, купували елліни мечі, пшеничний хліб, який за назвою нашого міста греки стали звати артосом. Там запозичили вони й нашу Дану-Лелю, що прибрала нове ім'я Артеміди. Багато віків минуло, поки елліни-мисливці перетворили Артеміду на богиню мисливства, якою ми її знаємо в IV ст. до н. е. Проте, в Аркадії та Етолії наша прекрасна богиня лишилась назавжди, як і на батьківщині, богинею річок — жіночости Всесвіту.

З писаних джерел зазначимо, що римський історик Лукан, описуючи кельтських богів, про одного з них, Тараніса, каже, що „його олтар не милостивіший за олтар скитської Діяни". Так він потверджує, що за скитського часу на Наддніпрянщині існували храми й олтарі великої богині нашого народу Дани (Лелі).

Цікаві історичні факти з давніх стосунків наших предків з іншими стародавніми народами потверджують цей висновок.

(Далі буде).

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ РОЗПОЧАВ СВОЮ ОСІННЮ КАМПАНІЮ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

й прийнять, активізацію відділових урядовців, обов'язок активности конвенційних делегатів, опіку над суспендованими членами, підвищування сум забезпечення давніх членів, змогу організаторам та Округам придбати високі грошові бонуси при виконанні своїх встановлених квот членів й інше. Заступниця гол. предсідника пані Марія Душник підмітила вагу дошколу секретарів і організаторів, користування фаховою літературою й потребу курсів та поінформувала про встановлення трьох нагород для організаторів за найкращі висліди їх праці в цім році й про підготову жінками УНС побудови пам'ятника Лесі Українці на Союзівці. Обласний організатор Василь Оріховський з'ясував стан і висліди праці усіх Відділів Округи та поставив до них конкретні вимоги, які повинні бути виконані до кінця року. Після дискусії схвалено пропозицію головного секретаря відбути 4-6-тижневий курс організаторів в Ню Йорку від 14-го жовтня. Курс відбуватиметься в четверги від год. 7-ої вечора. На внесення судді Богдана Ластовецького, відділового секретаря, схвалено відбути окрему нараду голів Відділів для активізації їх і інших відділових урядовців.

Округа Аллентавну готується 100% виконати свій плян

В суботу, 11-го вересня, в Бетлегемі, осідку голови Округи пані Анни Гарас, головної радної та секретарки місцевого Відділу УНС, відбулися окружні організаційні збори, получені з трьохгодинним вишкільним курсом місцевих організаторів. Курс вели й з'ясовували актуальні союзові проблеми, а зокрема мету та пляни осінньої кампанії, гол. секретар д-р Ярослав Падох та гол. радний і обласний організатор Степан Гавриш. Підсумовуючи збори та з'ясовуючи працю і дальші пляни Округи, пані Гарас ствердила, що Округа має тверду постанову виконати на сто відсотків свій плян праці й здобути для Округи бонус, встановлений Головним Урядом УНС в травні ц. р. у висоті по два доляри від кожного члена, зорганізованого на терені Округи впродовж цього року. Для підтвердження того задуму і „щоб гол. секретар не вертався голіруч", пані Гарас таки на зборах передала йому аплікації сімох нових членів. На зборах обговорювано недавно відбутий успішний Союзовий День та, за плянами п. Ст. Гавриша, обговорювано новий Союзовий День всісі пенсильвенійської области в літі 1972 р. У зборах взяли участь представники усіх Віддділів, крім трьох невеличких із подальших осель. Гостина, підготована панями Гарас, Муха і Івасечко, продовжила збори до пізньої ночі.

В минулу неділю відбулися також організаційні збори в Рочестері, Округа якого об'єднує вісім місцевих Відділів з 2,500 членами. В зборах узяв участь головний касир Петро Пуцило. В наступнім кінці тижня відбудуться організаційні збори округ Сиракюз - Трой, Вілкс - Бері, Скрентону і Вунсакет, стейту Ровд Айленд. Збори інших Округ будуть продовжуватися до кінця вересня та в жовтні. Всі збори попереджуватимуть пару-годинні перешкільні курси союзових організаторів, для доповнення їх фахового знання життєвого забезпечення, з метою ще кращої служби своїй громаді в цій необхідній для всіх ділянці, без якої немає безпечного завтра ні для одиниці, ні для родини.

ВІДЗНАЧЕННЯ СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ЛЕСІ УКРАЇНКИ

18-го і 19-го вересня 1971 р. в Клівленді, Огайо

ІНФОРМАЦІЇ ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ

Субота, 18-го вересня 1971 р. вечором. Вистава драматичної п'єси Лесі Українки „Оргія" в залі Нормандi Гайскул на Пармі.

Неділя, 19-го вересня 1971 р. — В ранніх годинах Богослуження: в католицькій церкві св. Йосафата 5720 State Road, Parma, у православній церкві св. Володимира 5913 State Road, Parma. О годині 10-ій рано — спільний сніданок всіх прибулих гостей в залі православної церкви св. Володимира. В їдальні української католицької школи ім. св. Йосафата будуть видавати пані сніданок від години 8-ої рано до години 12-ої пополудні в ціні дол. 1.50. В ту ціну включено: каву, яйця й домашнє печиво на замовлення покупця. Групові снідання треба зголосити найдалі до 15-го вересня ц. р. на адресу Ділового Комітету 5691 State Road, Parma, Ohio, Тел.: 884-5015.

О годині 11:30 перед полудне від'їзд автобусів і приватних авт до Городу Культури в Клівленді. Автобуси, що приїдуть на Свято з дальших місцевостей, повинні заїхати на паркувальну площу української католицької церкви св. Йосафата при 5720 State Road, Parma. Площа на паркування є велика. В сусідній школі будуть відкриті для приїжджих кімнати, де можна буде переодягнутися, а в їдальні з'їсти сніданок.

В годині 2-ій — Ювілейні Святкування під пам'ятником Лесі Українки. Вступом на це Свято є жетон в ціні одного доляра. Хто бажав би переночувати із суботи на неділю, може це зробити в готелі Говард Джонсон, де зарезервовані кімнати в ціні від 5-ти до 12-ти долярів. Адреса: 14043 Brookpark, Cleveland, Ohio. Tel.: 267-2350. Route: 17 at 1-71, take Exit W. 130th — 3 min.

Заклнкаємо Організації, Установи і поодиноких громадян взяти масову участь у Святі, щоб віддати глибоку пошану Лесі Українці.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ

Успіхи нашої молоді

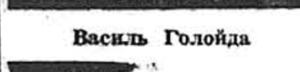
Василь Голойда, син панства Володимира і Маргарети Голойда, закінчив з відзначаючими оцінками середню школу Сейнт Петрік Гай Скул і йому призначено почесть промовця (валедікторіян) під час випускної програми.

В клясі з понад 400 учнями Василь Голойда був першим в академічному навчанні, завдяки чому він здобув цілий ряд відзначень: National Merit Finalist, Illinois State Scholarship, William J. Cook, та стипендії університетів Прінстон, Джон Гопкінс і Нортвестерн.

Колишній учень української парафіяльної школи св. Миколая, Василь Голойда бажає стати лікарем. Тому й записався він на студії в Нортвестерн університеті, як член Honors Medical Program.

Брат Василя Голойди — Іван студіює на Університеті Нортвестерн у Технічному Інституті як „сеньйор", якого основною ділянкою

Василь Голойда

студій є електрична інженерія. Він теж закінчив з відзначенням середню школу.

Батько Василя — п. Володимир Голойда є в дану пору президентом УСТ „Леви" в Чикаго. Вся родина Василя Голойди є членами УНСоюзу в його 399-му Відділі при Т-ві „Леви" в Чикаго.

Р. П.

ДЕНЬ ПЛАСТУНА НА „ВОВЧІЙ ТРОПІ"

Понад 400 новаків і новачок марширувало колонами — зразково й поважно по спортовій площі табору в Іст Четтем. Під рівномірний такт свистка виховників молоді — пластуни гордо йдуть у рядах раз-два-три-чотири.

Днина вимріяна. Батьків і гостей тьма - тьменна. Кожна мати хоче якнайскоріше побачити свою дитину-новака. А ще, коли котре з них несе прапор, то яке це щастя! Але тут, на тій дефіляді батьки не мають голосу. Можуть із радістю приглядатися, як їх пестії з загорілими личками і блискучими оченятами вибивають крок. „Ми тепер пластуни, маємо призначене дозвілля". Така відповідь батькам від молоді; молодь привчається до порядку та дисципліни. Діти здорові й веселі, а матері, що тримають в руках пакетики з усякими ласощами, чекають терпіливо на дозволений час.

З наміченої ранішньої програми побачили ми ще майстерні вежі новачок.

***

Година перша, обідова пора. Новаки й новачки засіли в просторій, ясній їдальні. Всюди зразковий порядок, чистота, аж блищить. При бічнім столі, таборова старшина: священики, лікар із дружиною і вся Управа табору. Варто було подивитися, як діти смачно і до останньої ложки все виїдали. Пані, що займалися кухнею, не встигали подавати їду. Алеж і кухня! Нам пощастило глипнути одним оком з порога до середини. Яка незвичайна чистота! Пані-матері в білих фартухах подають страви швидко з милою усмішкою малому народові. Не можуть настачити й встигати з видачею, бо воно смакує на свіжому повітрі.

Побіч, у великому будинку — простора ясна заля. Це — буфет для гостей і батьків, що приїжджають відвідати своїх новачат. Чого ж там нема! Дістанете всяку страву домашню, гарячу й холодну, і солодке, приготоване вдома матерями, що його приносять даром до буфету. А різнородні салати! При буфеті метушаться пані - матері, ст. пластунки. Народу багато, треба всіх погодувати. Все це відбувається, під дбайливим оком нашої копової, п-і Дарії Бойдуник. На стінах залі картини. Мисткиня, Ірина Фединишин з Пласт - Прияту в Нюарку обіцяла на другий сезон намалювати портрет нашого Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого. Він буде благословити й батьків, що там збираються, і їхніх дітей, щоб виховувалися тут в українськім середовищі на чесних громадян - патріотів.

***

Переходимо до будинків для новаків і новачок. Всюди порядок зразковий, всі пластуни - новаки намагаються дістати якнайбільше пунктів на великій таблиці, що висить на фронті будинку. Бо не буде їм приємно, як батько - мати побачать, поведінки чи української мови щось мало тих пунктів з ви.

***

На горбі недалеко басейну чуємо „гарматні" вибухи. Йде завзятий бій з вигуками шумом і криком.

— Що це? — питаємо.

— О, це бій під Конотопом.

І нараз „Слава!": це наші козаки побили на голову москалів. Яка радість!

Ніжний і бадьорий танець новачок закінчив пополудневу програму. Діти біжать на підвечірок, короткий час побудуть ще з батьками, щоб опісля по вечері розпочати точно ватру.

***

В тім часі відбувалися на „Вовчій Тропі" ще два табори: „Піонерський" для юнаків-розвідчиків під проводом, ст. пл. Романа Процика і табір для юначок під проводом, пл. сен. Рути Галібей.

Нам пощастило побувати на таборі юначок. До соснового лісу треба було перейти сіножать, де ще майоріли яскраві кольори квіток. Ми прийшли до іншого царства. Всюди розташовані шатра, все на своїх місцях. Юначки метушаться, як мурашки, кожна має приділену роботу. На боці кухня. Огнище побудоване майстерно.

— Нема то як наша кухня — кажуть. — Ми самі собі варимо, що хочемо і скільки хочемо.

І мені зразу прийшло на думку: от будуть добрі господині в своїй хаті! Ми в товаристві пластової старшини, під проводом голови таборової команди пл. сен. Зенона Корчинського приємно провели час з юначками (35 дівчат) і з їхнім проводом.

— До побачення на наступний рік — кажемо — бо ми між вами, милі юначки, справді помолодшали. А мені здається, що це мої сини на пластових таборах на рідній землі і що я прийшла відвідати їх у Скваряві, чи на Остодорі чи в Космачі. Так то недавно було, здається, а то вже мої внуки табoрують і ростуть на новім місці поселення, на славу України.

Ольга Сошевицька

МУЗИЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ У ТОРОНТІ

Торонто. — Діти від 6-ти років і вище можуть взяти участь в Українському Музичному Фестивалі в Торонті, на якому будуть заступлені музика, сольоспів і хори. Український Музичний Фестиваль відбудеться в грудні ц. р., але заявки на виступи батьки мають подати ко кінця цього місяця, вересня. Вписові листки і ноти можна дістати чи замовляти в українських книгарнях міста. У справі реєстрації учасників телефонувати на: 762-9158.

12 років тюрми за хабарництво у Києві

Київ. — „Брали хабарі - взятки голова ради Димерського селища біля Києва М. Провотар і секретар М. Маломуж. Вони незаконно приписували громадян, фабрикували фіктивні рішення ради. З ними ж творили беззаконня інженери Київського бюра інвентаризації М. Лейченко і В. Ястремський". Московські „Ізвестія" з 8 вересня повідомили, що справу викрила якась громадянка С., яка довго прохала приділити їй малу земельну ділянку. Коли ж їй порадили дати 100 карбованців М. Провотареві, то ділянку їй швидко виділили. М. Провотар дістав на суді 12 років тюрми з конфіскацією власности для держави, а інші — менші реченці. „Ізвестія" подали також, що під час суду виявилось, що „виконавчий комітет Києво-Святошинської районової ради" не контролював відповідно Димерську раду і тому сприяв хабарництву. Йдеться, без сумніву, про партійних працівників, і тому судова колегія Київського обласного суду винесла тим „товаришам" тільки якесь „приватне оприділення", не подаючи їхніх прізвищ і не підіймаючи судової справи.

КИТАЙ В ЕВРОПІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ла свої напади й натиск на Китай та його приятелів в Европі — на Румунію і Югославію. В Москві твердять, що створилася „політична вісь" від Пекіну через Букарешт до Беоґраду й Тирани проти „соціялістичної спілки держав", яка знаходиться під московською командою. Московська пропаганда запевняє, що Китай готується до війни проти СССР, хоч відомо, що Китай не може мірятися з СССР та Америкою своїми збройними силами. Чи не схоче московська кліка зліквідувати „жовту небезпеку" атомовою зброєю, поки Китай ще слабий?

Через два дні після підписання Берлінського договору президент Югославії виголосив промову до народів цієї країни. Тіто кликав югославських громадян, щоб були готові обороняти свою країну проти агресорів також способом партизанської війни. Кожному ясно, що агресія може прийти не з заходу, а від „братніх країн", на чолі з Москвою. Румунські, югославські та альбанські комуністи не можуть надіятися на Китай. Прем'єр Китаю Чу Ен-лай сказав, що погасити пожежу неможливо далекою водою (китайська приповідка). Фізично Китай ще не може з'явитися в Европі. Але духово він присутній в Европі, і вже ця присутність не дає спокою верховодам політики в Москві.

ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ У ТУЛЮЗІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ський представник, відповіли французи, щоб він звернувся до українського комітету. У наслідку — москалі не звернулися і не прибули, але свідчили відсутністю теж французькі мер міста та префект округи, вислявши натомість скромну заступницю...

„І все це коштом доброї, працьовитої української еміграції, ради фальшивої й украй небезпечної московсько-французької „культурної" співпраці... І тому французькими учасниками цієї події були тільки мешканці модерної дільниці Мірай, що з вікон великих казарняних будинків, слідкували за незвичною церемонією. Пам'ятник бо стоїть у невеличкій віддалі мешкальних будинків та міської купальні... Єдиною розрадою для нас стало хіба те, що тут знаходяться, раніше найменовані, площа „Україна" та вулиця „Київ".

4. Архиєрейська Служба Божа у соборі св. Степана

„Слід все ж таки з признанням зауважити, що багато краще поставилося місцеве духовенство. Під час торжественного Богослуження весь час за престолом сиділи три високі прелати: архиєпископ Тулюзи Жан Гуйо, папський прелат монс. Шамсон та архиєпископ катедри монс. Віянкур. Рядом з ними примістилися й три наші православні священики: о. Попель з Ліону, о. Червовецький з Гренобля та о. Хайневський з Марсей.

„Службу Божу відправляв Кир Володимир Маланчук у співслуженні з о. мітратом М. Василиком з Ліону, о. деканом П. Когутом з Страсбурга та о. Я. Салевичем з Ліону, а діяконував В. Волочій зі Сарселю. Біля тисячі українських і французьких вірних виповнили просторий собор, а представники установ та сумівська й омуфівська молодь в одностроях і народних одягах та з прапорами, уставилися біля „іконостасу", який творили два образи над вишитими скатертями пані Л. Кульчицької з Сарселю. Хором вірних диригував п. Надійовський з Аркашону.

Кир Володимир виголосив святочну проповідь. Спершу французькою мовою коротко про Тараса Шевченка і його терпіння за правду і справедливість, що стали символом визвольних змагань та здобули йому посмертну славу серед усіх без вийнятку українців, а теж велику пошану французів, які вміють оцінити змагання до волі.

А далі Владика звернувся до українців рідною мовою та, подавши, як приклад, Тараса Шевченка, що вмів перемогти свій гнів, — заохочував усіх станути понад болючі події: „Ми повинні не так воювати проти тих, що нам перешкоджають здобути волю, як перемагати нашу внутрішню незгоду. Ненависть — це не відворотна сторона любови, але рак, пістряк, що нас точить. Така ненависть існує поміж жидами й арабами, між чорними і білими в Америці, між ірляндцями-самостійниками і тими, що з англійцями, а в нас між тими, що йдуть на угодовство з окупантами й непохитними. У нас знайшлися ідеологи, що проповідують ненависть як спасіння, але успіхів від того дасть-Біг. Інші знову виступають проти наслідків ненависти. Наша еміграційна ментальність сприймає, на жаль, тільки любов до свого та ненависть до ворога. До поляків у нас ненависть уже трохи притихла, але до москалів, на жаль, дуже сильна, аж така, що виливаємо її на себе на потіху ворогам. Ці, простіть за слово, фанатики, ведуть людство до загибелі через ненависть, наче б на те, щоб справдилися пророцтва Фатіми. Спасти людство можна тільки через придушення цієї ненависти. Адже Христос прийшов, щоб повалити поганське „зуб за зуб". Ненависть не може бути противагою любови. Про патріярха Алексея Папа висловився з любов'ю, а ми маємо це Папі за зле. Римські потягнення хоч не принесуть нам користи, але будуть записані в історії, бо вони керовані не політичними чинниками, але добром Церкви. Дух Вселенського Собору такий, щоб ставити нашу справу в уселюдському маштабі. І хоч як нам прикро, ми не сміємо обурюватися. Коли б Папі вдалося захистити мир без атомової бомби, а гуманізмом, — то ми перші на тому скористали б. Виберімо собі з голови, що збройний удар нам допоможе звільнити Україну. Адже Україна перша буде знищена! Зате, коли б нам удалися мирним шляхом полегші для Церкви і народу!.. Не було іншого способу назначити двох українських єпископів у Філядельфії. І через те українці зчинили таку бучу, що стид і ганьба перед культурним світом! Це ми мавпуємо чужих! І серед такого замішання нам не можна було з'їхатися до Канади. Ми завжди думаємо: „чим гірше — тим ліпше", а це неправда, бо у першу чергу гірше для нас. Є інші вартості. Будьмо толерантні і тактовні, бо може той, хто мав би здійснити щось для нас — не може цього зробити. Ненавистю ми нічого не збудуємо, радше молімся до українських Святих за наш нарід і за нашу Церкву. Амінь!" — мовив Владика Володимир.

Під кінець Богослуження, коли маси вірних двома рядами приступали до св. Причастя, промовив французький прелат: „Як єпископ цієї катедри, хочу заявити, що ми поєдналися з вами молитовно у св. Літургії. Вона світла, гарна і радісна. Особливо вітаю приявних тут трьох православних священиків — згідно з екуменічним духом. Тільки Христос може поєднати нас у любові — в тому знищеному світі. Станьте провісниками цього дня спокою і благодаті, виблагайте його молитвами до Матері Божої. І дай нам Боже його дожити. Подай, Господи!"...

І врешті найбільш зворушлива була спільна, з православними священиками, панахида за Тараса Шевченка, як теж за кількох місцевих українських громадян, зокрема ж за недавно померлого інж. Пащенка.

5. Відкриття пам'ятника

Під собором чекали автобуси, які швидко перевезли всіх учасників до „Картіє Мірай" — нової, віддаленої дільниці, де саме знаходяться площа „Україна' і вулиця „Київ". Там і сформувався похід з молоддю і прапороносцями на чолі, який перейшов під закритий ще пам'ятник та уставився півколом. Посередині стояла представниця міської ради пані Бодрі, пані Пащенко й о. Прийма.

Під спів „Заповіту" пані Пащенко перетяла ленту і перед очима приявних з'явилася брила білого мармуру з викутою в ній головою Тараса Шевченка. Виконана реалістичною манерою, вона проте не дала ні подібности, ні поготів не відбила Шевченкового духа. А втім цього і не можна було чекати від чужого нам, за національністю і мабуть поглядами, п. Альое, автора різьби.

Привітальне слово виголосив голова УЦГК інж. Осип Мельникович. Згадавши неприсутніх мера і префекта, промовець підкреслив патріотизм і посвяту українського комітету та зокрема ініціятора цієї справи інж. Пащенка. Підкресливши значення і заслуги Шевченка, ствердив, що сьогодні він так само нам потрібний, як і сто років тому. То ж слід нам читати і перечитувати „Кобзаря", щоб набиратися і підтримувати визвольницького духа.

Французькою мовою дуже добре слово виголосив молодий проф. Андрій Чорний з Тулюзи. Він привітав усіх прибулих з Европи, Америки і Канади, висловив жаль з приводу відсутности мера і префекта, привітав паню Бодрі, згадав скульптора Альое та французьких приятелів попередньої управи міста, зокрема ж кол. мера п. Сімона, за якого встановлено для вулиць українські назви. Новій управі подякував за особливий дозвіл поставити пам'ятник Шевченкові, перший у Західній Европі. У Східній — їх багато: у Києві, Каневі, Москві... На еміґрації в Америці, Канаді й Бразилії, а оце у Франції — четвертий. Чому у Тулюзі? Адже пам'ятники Шекспірові, чи Гете, стоять у різних містах. А чому якраз Шевченко? А тому, що його ідеї — звільнення людини з рабства — актуальні й 110 років після його смерти, що Франція особливо вміє оцінити. Література не має границь і такі гасла, як „Вставайте, кайдани порвіте", „Немає в світі України, немає другого Дніпра", „Воля — воленька святая" — хіба ж можна бути глухими до них? І так як тулюзький „Каналь дю міді", так Шевченко, зближує дві Европи — східню і західню боротьбою за волю людини і народів. То ж хай живе Франція! хай живе Україна!"

Ця коротка церемонія закінчилася й учасники перейшли до „Дому культури" цієї нової дільниці, яка має бути захищена від автового руху. Тут при чарці вина містоголова комітету п. Ковальчук передав пані Бодрі два дарунки: герб міста Тулюзи, вишитий та оправлений у скло, від Союзу Українок з Парижу і виконавця пані Марії Мазур, та скатерть від тулюзьких українок. Пані Бодрі, зворушена, подякувала, а ред. Володимир Косик накреслив французькою мовою історію взаємин поміж Шевченком і французами: „Поетова могила у Каневі, — казав він — місце постійних прощ. У всьому світі не знайти такого другого поета, якого обожали б навіть неписьменні. Минув уже цілий вік від його смерти, а ніщо не змінилося у любові до нього. Навпаки, слідне все більше обожнювання цього поета і маляра, кріпака, що сам один боровся проти тиранії за волю людини. А така постать не може не звертати на себе уваги світу, що цінить непохитних".

Тимчасом, біля пам'ятника багато людей робили знімки та купували пропам'ятні карточки, що їх видав з цієї нагоди комітет. А далі всі знову автобусами подалися у Тулюзу на обід та концерт.

6. Академія

Започатковано святкову Академію музикою з платівки та мельодеклямаціями Шевченкових поезій. За цим слідували короткі промови представників різних установ та виступи дівочого квінтету „Перепелички" з Вінніпеґу під проводом пані Натали Башук.

Ці „Перепелички", що їх 5 000 українців під час посвячення св. Софії у Римі визнали за найкращу точку святкової академії у найбільшій залі Кончіляціоне, мали недавно чудовий успіх на Українському Національному Фестивалі у Давфині 1-го серпня ц. р., де де вони виступали у повниму складі 16 осіб. До Тулюзи приїхало їх тільки п'ять, проте знаючи їхню майстерність, ми й не сумнівалися, що й у зменшеному складі, вони покажуть високу клясу. То ж із нетерпінням чекали ми цього виступу, рівночасно дивуючись патріотичній безкорисливості їхніх батьків, які оплатили дівчатам коштовну дорогу.

Першим промовцем виступив, як і годилося о. Василь Прийма із гарно опрацьованим, віршовою формою, словом, у якому його власна поезія перепліталася з уривками Шевченкових творів. О. Прийма дякував за такий надсподівано чисельний приїзд до „фіялкової Тулюзи", то ж „вітайте орли і соколи з-над Дніпра і з-над Дністра" . . . Служайте голосу Шевченка, „учітеся", бо ж члени геройського народу, „що у постолах, у бідних хатах-бараках" — здатні на те, щоб здвигнути йому перший пам'ятник в Европі, та „у білому мармурі гідно батька пом'янути".

Наспіло відчитання кількох привітів, м. ін. від Митрополита УАПЦ Мстислава Скрипника та від Кардинала Кир Йосифа Сліпого, який писав: „Привіт і побажання Вам з нагоди довершення такого великого діла для громади, яким є здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові. Благословення Господнє на Вас!" А далі о. шамб. Василик згадав слова священика о. Мацкевица на Чернечій горі в Каневі 1871 р: „Кого це провадять з такою пошаною з північного Петербурга до нашого містечка?", а Пантелеймон Куліш висловився скромно тоді: „Коли немає нікого достойного проректи слово над могилою Пророка — то краще мовчати". О. Попель ствердив, що „коли б не було Шевченка, то ми сьогодні були б поляками, москалями, румунами, а завдяки йому ми знаємо, що ми українці. То ж немає значення релігія — православна, чи католицька, аби національна свідомість була". О. Хайневський вітає зусилля комітету та першу даму — паню Пащенко. М-р, Олег Штуль поінформував, „що пам'ятник у Вашинґтоні став за декретом державного закону, у Вінніпеґу — провінційного парляменту. В Европі перший у провінційній Тулюзі, бо мабуть нам тут треба будувати наші зв'язки знизу, від фундаментів".

Перервано промови, щоб дати місце „Перепеличкам". Три сопрани: Анна Кметь, Маруся Масляник і Євгенія Кадо, меццосопран Рома Гур та чудове контральто Богдана Башук, донька диригентки й акомпаніяторки Натали Леонтович-Башук. Квінтет виконав дві пісні „Ой, Дніпре" та „Гей, там на горі", а тоді наступила точка, що до сліз зворушила публіку. Співом і мелодеклямацією Богдани Башук вони прекрасно передали всю трагедійність і боєвість Шевченкового „Кавказу" та ще й з такою експресією, що прийшлося дивуватися майстерній зрілості цих 13 - 14-річних дівчаток. Пані Башук своїми „Перепеличками" продовжує так трагічно обірго стрийка М. Леонтовича, засвоївши його високий стиль та досконалість.

Слідували ще, так же само гарно, проспівані „Через балку". „Чигирин" та „Боже на землю" і на цьому, на жаль, закінчилася половина їхнього виступу, бо промовців ще було багато.

О. Червонецький з „оселі спокою" — Греноблю, — приніс Шевченкові думки про „з пожару вкрадений Покров" та про його дружбу з французьким старшиною Яковом де Бальменом. Ред. Володимир Косик підкреслив, що наше свято соборне та побажав усім щасливого повороту домів. Інж. Ю. Коваленко зауважив, що це не надгробний, але живий пам'ятник і Захід його прийняв. Мгр О. Вітошинська підкреслила Шевченкове тепле ставлення до жінки й матері, та цей вклад, який українські жінки дали у це свято: вишитий герб, скатерть і „Перепелички" . . . П. Могилівський склав привіт від Військового Т-ва, П. Бацуца ствердив, що українська ідея не користується покищо симпатіями у Парижі, то ж тулюзький пам'ятник може стати прецедентом. П. Дубик вияснив, що назви „Україна" і „Київ" дістали ми ще за старої управи міської ради. Проф. О. Кульчицький вітав успіх комітету від КОДУС-у. Д-р А. Жуковський від НТШ бажав, щоб пам'ятник став для батьків в Україні знаком нашого з'єднання та протестом перед москалями за переслідування українських інтелектуалів. П. Йосипишин від Бібліотеки С. Петлюри дякував усім, які порадували нас патріотичною жертвенністю. Т. Горішний від ОМУФ ґратулював за успіхи українців Франції та всього світу, І. Пастернак від СУМ ґратулював і бажав ще вищих успіхів, які скріплюють у молоді любов до далекої України. Д-р Ст. Росоха від КУК з Торонто згадував про три пам'ятники, а четвертий буде в Арґентині. Вітав від уряду і сойму Карпатської України. Коли москалі сказали „нє било, нєт, то хіба міг Шевченко любити москалів? Ні, він сказав: борітеся, поборете!" Пані А. Пітик з Торонто від ОЖ ЛВУ закликала „допомогти нашому народові звільнитися з кайдан", а її син Ростислав Пітик від СУМ Канади висловив радість сумівської молоді, „що пам'ятник Шевченкові є також у Франції". Слідували ще привіти Данила Приймака з Англії, п. Дем'янова з Німеччини, д-ра І. Вінтоняка з Німеччини, який заторкнув „добу Мазепи, коли Франція була вельми зацікавлена Україною", та часи другої світової війни, коли „дала політичним утікачам право азилю" й урешті тепер, перша в Европі дозволила на пам'ятник. І ще багато учасників голосилося до слова, зокрема з різних французьких провінцій, при чому слід підкреслити, що багато делеґатів рівночасно складали теж пожертви своїх та т-в на пам'ятник, а всі висловлювали подив і подяку тулюзькому комітетові за переведення свого важкого почину.

Накінець виступили ще раз „Перепелички" — цим разом з хороводами і гагілками, у яких уже не сама пісня, але теж жести і кроки підсилювали гарне і миле для ока і вуха враження. Усі ці „Ягіл-ягілочки" та „Чорнушки-душки" нагадали багатьом учасникам їхню молодость в Україні, то ж захопленню і домаганням надатків не було кінця, якби енерґійний містоголова п. Ковальчук не поклав тому край, закінчивши свято закликом до відспівання національного славня. Перед тим він ще вибачився за можливі недоліки, подякував за привіти та підкреслив великий вклад „Перепеличок" для успішности академії.

Гості роз'їздилися підбадьорені, бо правду сказавши, проповідь Кир Володимира настроїла багатьох песимістично, викликавши протилежні до бажання, почуття. Промови представників та боєвість молоді — скріпили й піднесли настрій.

Софія Наумович

ТАРЗАН, Ч. 6621. Генерал Ітс вітає Тарзана

ПЕРЕСТОРОГА. Ця летунська база є під управлінням американського летунства. (САК) для злучених членських африканських урядів НАТО і Об'єднаних Націй. НЕ ПЕРЕХОДИТИ. Командуючий генерал Джон Ітс.

Без уваги, яка ця нова місія, до якої ти зголосився добровільцем, Тарзане, сподіваюся, що генерал дозволить мені піти з тобою!

Дякую, сотнику Дикий Коте! Ми становимо добру спілку!

Це мій щасливий день, Тарзане, коли лейтенант Бріґс знайшов тебе! Ми стоїмо перед поганою загадкою. Сподіюся, що ти зможеш розв'язати її!